

Н. Никоненко // Імідж сучасного педагога. 2014. № 4. С. 17–20.

5. Соя О. М. Формування культури самостійної роботи майбутніх учителів математики засобами інноваційних технологій: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Соя Олена Миколаївна. Вінниця, 2016. 290 с.

6. Скуратівська С. Особливості організації самостійної роботи студентів [Електронний ресурс]: Освіта.ua. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/education/36615/.

7. Підготовка вчителів спеціальної освіти в умовах екстреного запровадження дистанційного навчання [Електронний ресурс] / А. Г. Шевцов, О. В. Ласточкина, Н. В. Никоненко // Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Том 77, №3. С. 240–257.

REFERENCES

1. Voyevdko, L. M. (2016). *Orhanizatsiya samostiyanoi roboty zdobuvachiv vyshchoyi osvity*. [Organization of independent work of higher education]. Kamenets-Podolsky.

2. Moskalenko, O. A. (2020). *Pedahohichne zabezpechennya samostiyanoi roboty v umovakh dystantsiyoho navchannya*. [Pedagogical support of independent work in terms of distance learning]. Lublin.

3. Nikolenko, L. M. (2020). *Shchodo samostiyanoi roboty studentiv v umovakh dystantsiyoho navchannya*. [On independent work of students in terms of distance learning]. Zaporizhzhya.

4. Nykonenko, N. (2014). *Suchasni formy samostiyanoi roboty u pidhotovtsi pedahohiv korektsiyanoi osvity*. [Modern forms of independent work in the training of teachers of correctional education].

5. Soya, O. M. (2016). *Formuvannya kultury samostiyanoi roboty maybutnikh uchyteliv matematyky zasobamy innovatsiynykh tekhnolohiy*. [Formation of culture of independent work of future teachers of mathematics by means of innovative technologies]. Vinnytsya.

6. Skurativs'ka, S. *Osoblyvosti orhanizatsiyi*

samostiyanoi roboty studentiv. [Features of the organization of independent work of students].

7. *Pidhotovka vchyteliv spetsial'noyi osvity v umovakh ekstrenoho zaprovadzhennya dystantsiyoho navchannya*. (2020). [Training of teachers of special education in terms of emergency implementation of distance learning].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

НИКОЛЕНКО Людмила Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри педагогіки та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів у галузі спеціальної освіти, інноваційні підходи до питань виховання та корекції розвитку дітей з особливостями психофізичного розвитку.

ГЛЬЧЕНКО Лариса Анатоліївна – магістрантка Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів у галузі спеціальної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

NIKOLENKO Liudmyla Mykolaivna – PhD of Pedagogy, Associate Professor, Chairperson of the Department of Pedagogy and Special Education of Oles Honchar Dnipro National University.

Circle of scientific interests: professional preparation of future teachers of the special education, innovative going near the questions of education and correction of development of children with the features of psychological development.

ILCHENKO Larysa Anatoliivna – is a Master's Student at Oles Honchar Dnipro National University.

Circle of scientific interests: professional training of future teachers in the field of special education.

Стаття надійшла до редакції 18.03.2021 р.

УДК 372.881.111.22.

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-167-172

ТОКАРЕВА Тетяна Станіславівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-6898-821X>
e-mail: tokareva.tatyana29@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Іноземна мова як навчальний предмет суттєво відрізняється від інших шкільних дисциплін. Це цілком

зрозуміло, тому що вони мають свої особливості, які впливають із специфіки самого предмета. Іноді до особливостей уроку відносять необхідність прищеплювання

інтересу до вивчуваної мови. Ця особливість є характерною і для уроку іноземної мови. Безумовно, при вивченні ряду навчальних предметів (наприклад, історії, літератури) сам матеріал більшою мірою, чим це має місце при викладанні іноземної мови, стимулює появу інтересу в учнів. Однак для вивчення інших предметів (наприклад, математики) формування інтересу відіграє менш важливу роль. Крім того, інтерес до уроку і стимулювання цього інтересу відноситься скоріше до сфери відносин учнів до роботи, а не до сфери специфіки уроку іноземної мови.

Аналіз особливостей іноземної мови як навчального предмета має важливе значення для виявлення специфічних особливостей уроку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі типології уроків іноземної мови і, особливо, проблемі системи уроків з даного предмету, присвячено значну кількість публікацій (Л. С. Андреевская-Левенстерн, Н. А. Бергман, С. Ю. Николаева, І. Д. Салістра, В. С. Цетлін та ін.). Дослідження таких методистів, як В. Д. Аракін, С. В. Гапонова, Л. З. Якушина та ін. були присвячені виокремленню різних типів уроків іноземної мови, зокрема двох основних: уроки, присвячені поданню мовного матеріалу та розвиткові мовленнєвих умінь. В. А. Бухбіндер у своїх працях розробив основні аспекти класифікації уроків іноземної мови. Однак проблема особливостей уроку іноземної мови на разі не втратила своєї актуальності. Практична діяльність учителів іноземної мови доводить, що методично вірно спланований урок, який враховує всі сторони оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю, є ефективним засобом у досягненні цілей, передбачених програмою.

Метою статті є розгляд особливостей уроку іноземної мови з огляду на його цілі, структуру та основні типи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз особливостей іноземної мови як навчального предмета має важливе значення для виявлення специфічних особливостей уроку. У методиці виокремлюють дві такі особливості. Перша особливість полягає в тому, що метою і змістом уроків іноземної мови є навчання мовленнєвої діяльності. Саме цим уроки іноземної мови відрізняються від уроків усіх інших предметів, у тому числі й від уроків рідної мови, найважливішим завданням яких є усвідомлення та використання певних способів вираження думок і осмислення системи мови. На уроках же іноземної мови засвоєння теоретичного матеріалу займає підпорядковане та більш скромне місце, а

основний їх зміст та мета полягає у формуванні вмінь та навичок мовленнєвої діяльності.

Друга особливість уроків іноземної мови полягає в комплексному характері всієї роботи на уроці. Комплексність уроку іноземної мови впливає не тільки зі специфіки самого змісту предмета «іноземна мова», але і з психологічних закономірностей засвоєння чужої мови. Виробляючи в учнів уміння і навички усного мовлення і читання, вчитель намагається одночасно забезпечити засвоєння ними мовного матеріалу. Усі елементи мовного матеріалу – фонетичні, лексичні та граматичні – взаємозалежні у мовленні. Тому робота над визначеним аспектом мови нерозривно пов'язана з роботою над іншими аспектами. Взаємозалежними є й усі види мовленнєвої діяльності: усне мовлення полегшує процес читання і розуміння тексту, а самостійне читання (про себе або вголос) впливає на розвиток вмінь усного мовлення учнів. Тісно пов'язані між собою навчання усного мовлення та письма, тому що в процесі безпосереднього спілкування учні висловлюють свої думки вголос, а в процесі письма вони висловлюють те ж саме в писемній формі. Взаємозалежність між фонетичним, лексичним та граматичним матеріалом, а такою орфографією та основними видами мовленнєвої діяльності виявляється незалежно від конкретних завдань кожного уроку окремо. Обидві особливості уроків іноземної мови визначають зміст та організацію уроку.

З огляду на вищезазначені особливості уроку іноземної мови можна розглянути специфіку постановки цілей уроків, їхню систему та типологію. Проблема цілей уроків іноземної мови вже давно привертає увагу методистів, тому у зв'язку з вирішенням цієї проблеми існує багато різних думок. Ціль уроку є визначеним відображенням кінцевої мети, конкретною її часткою. Правильне розуміння мети уроку повинне спиратися на сукупність двох особливостей уроку – навчання мови і комплексності.

Кожен урок іноземної мови має практичну, освітню і виховну мету. Практична мета припускає оволодіння іноземною мовою як засобом усного і письмового спілкування і досягається залученням учнів і мовну діяльність. Освітня мета – розширення ерудиції учнів і розвиток їхнього інтелекту – досягається в процесі роботи над текстами і темами. Працюючи під керівництвом вчителя над навчальним матеріалом, учні поповнюють свої знання про країну, мова якої вивчається. Ця робота

сприяє створенню в них лінгвістичних понять, розвиткові уяви, різних видів пам'яті і т.п. Виховна мета пов'язана з формуванням світогляду, прищеплюванням кращих людських рис, вона реалізується в процесі роботи із відповідним навчальним матеріалом. Мету уроку слід визначати відносно всієї системи уроків, таким чином, метою конкретного уроку буде те нове (вміння користуватися мовним матеріалом або конкретне мовне вміння), що відрізняє цей урок від інших у рамках визначеної системи уроків.

Структура уроку передбачає тісно взаємопов'язану та взаємозалежно обумовлену діяльність учителя та учнів, в якій знаходить своє конкретне втілення процес навчання. Основна частина уроку іноземної мови складається з виконання тренувальних і мовленнєвих вправ, при цьому новий матеріал засвоюється у поєднанні з раніше опрацьованим та засвоєним. У такій гнучкій структурі уроку одні її елементи є постійними, а інші – залежно від матеріалу та мовної задачі – змінними, однак урок від цього не втрачає своєї стрункості. Кожна ланка уроку складається із поставлених учителем завдань і визначених дій учнів: відтворення мовних зразків, підстановка або заміна їх компонентів; утворення за аналогією, правил-інструкцій; самостійного застосування їх у ситуації спілкування. Раціональна зміна видів роботи на уроці сприяє залученню в діяльність нових, не стомлених ділянок кори головного мозку, зміні подразників. За І.П. Павловим, тривале й одноманітне подразнення клітин кори головного мозку веде до розвитку в них процесу гальмування, що спочатку зменшує, а потім припиняє їх роботу. Експериментально доведено, що змінне застосування різних видів роботи підтримує активність уваги і знижує втому [9, с. 452].

Урок іноземної мови носить комплексний характер відносно видів мовленнєвої діяльності та структурного матеріалу. Однак якийсь один вид мовленнєвої діяльності або один аспект мови складає основну мету уроку, проходить червоною ниткою через усі етапи і види роботи. У центрі уваги може знаходитися говоріння, аудіювання, інформативне читання, техніка читання або фонетика, лексика, граматики. Основною метою уроку може бути систематизація матеріалу. Факторами, що впливають на визначення і реалізацію цілей уроку, є загальна підготовленість учнів, їх рівень знань, навичок і умінь.

Структура уроку, тобто етапи, на які він членується, і їхня послідовність, залежить від

методу навчання, від етапу навчання, від особливостей мети та змісту уроку [3, с. 29]. Одним із постійних етапів уроку може бути підготовка мовного середовища в процесі мовної зарядки, із якої доцільно починати урок. Така підготовка складається фактично з різних вправ, переважно усних, але не виключає і письмових. До більш нових форм початку уроку можна віднести діалоги між учнями. Відразу ж після вітання вчитель викликає одного учня, що задає класові ряд питань. Після того, як його запас питань вичерпано, учні з місця задають йому питання. Таким чином, діалог «учень – клас» і «клас – учень», що продовжується 4–5 хвилин, створює певною мірою мовне середовище і необхідну робочу атмосферу на уроці. Але і ці діалоги можуть перетворитися в стереотип, в постійне повторення тих самих питань-відповідей, якщо систематично не доповнювати їх новим змістом.

Щоб урізноманітнити початок уроку, вчитель, заходячи до класу, пропонує учням відкрити зошита, записати число та списувати із дошки те, що напише вчитель. При цьому вчитель пише кілька пропозицій (питань-відповідей), що містять вивчені на попередньому уроці (у певному тексті) слова й вирази [9, с. 454]. За умови такого початку уроку всі учні відразу включаються в роботу: вони пишуть у дещо зміненому контексті все те, що вивчали на минулому уроці. У даному випадку це не просто письмові вправи, а розвиток внутрішнього мовлення і навіть до наступного читання тексту на ту ж тему.

Вчитель також може розпочати урок із розповіді, побудованої на цілком зрозумілому для учнів мовному матеріалі. Корисним є також на початку уроку провести фонетичну зарядку, в процесі якої учні слухають та повторюють звуки, звукосполучення, словосполучення, фрази (у вигляді як окремих речень, так і скоромовок, прислів'їв та приказок), коротенькі віршички, пісеньки. За умови такого початку уроку учні відразу ж включаються у роботу, у них створюється визначена психологічна спрямованість на використання мови для висловлення своїх та розуміння чужих думок.

Говорячи про повторення і контроль на уроках іноземної мови, варто підкреслити, що вміння і навички стають більш міцними і розвиваються в процесі тренування і застосування на практиці. Для розвитку мовних умінь і навичок виділяється особливий тип уроку (із його різновидами). Але оскільки сам процес розвитку мовних умінь і навичок є значною мірою застосуванням на практиці засвоєного матеріалу, то мовні вправи невід'ємні від

процесу повторення. Таке положення не заперечує, а, навпаки, підтверджує необхідність планувати повторення мовного матеріалу в новому контексті, у кожному класі і по можливості на кожному уроці. Систематичне повторення матеріалу в процесі виконання мовних вправ на кожному уроці робить зайвим проведення спеціальних уроків повторення.

Початок уроку завжди пов'язаний з контролем. Доцільно зауважити, що індивідуальний контроль не повинен перетворюватися в постійний етап уроку. Останнім часом на багатьох уроках можна спостерігати іншу крайність: виконання домашніх завдань перевіряється тільки фронтально. Якщо раніше індивідуальне опитування було одноманітним і тривалим, то в окремих випадках і зараз ми спостерігаємо таке ж одноманітне і тривале фронтальне опитування: вчитель задає питання, а учні по черзі протягом 20–25 хвилин дають відповіді. Очевидно, що як перший (індивідуальний), так і другий (фронтальний) види опитування, власне кажучи, проводяться формально. Якщо ж контроль проводиться в процесі виконання різних вправ і охоплює весь клас, то, незалежно від того, чи проводиться перевірка на початку уроку за пройденим матеріалом, у середині або наприкінці уроку за новим матеріалом, вчитель має досить даних, що свідчать про рівень і якість умінь учнів висловлювати свої думки на виучуваній мові.

По-новому варто вирішити і питання про етапи уроку, які присвячені показові, поясненню і закріпленню матеріалу іноземної мови [9, с. 456]. «Пояснення» або «повідомлення» нового матеріалу як самостійний етап уроку, в основному, не виокремлюється. Деякі методисти вважають, що мова йдеться про тенденції зменшення важливості пояснення і виконання первинних вправ за рахунок збільшення обсягу мовних вправ на кожному етапі навчання. Насправді ж, оскільки урок іноземної мови є уроком розвитку умінь і навичок, етапи повідомлення і закріплення нових знань поєднуються і складаються, головним чином, із виконання різноманітних вправ. Більш того, пояснення часто формулюється після практичного засвоєння нового мовного явища. Новий матеріал, продемонстрований вчителем, відразу ж повторюється учнями. Чи передує пояснення закріпленню, чи воно подається відразу після виконання вправ у відтворенні учнями нового матеріалу, у будь-якому випадку, повідомлення нового пов'язане із формуванням первинних умінь та утворює єдиний процес.

На уроках комбінованого мовного типу

спостерігається зв'язок із викладеним матеріалом та існує така послідовність етапів: 1) вправи з підготовки мовного середовища; 2) вправи у засвоєнні нового повідомленого матеріалу; 3) вправи з розвитку умінь та навичок на основі нового матеріалу. На уроках мовленнєвого типу виконуються тільки мовні вправи, в процесі яких має місце і повторення, і перевірка досягнень учнів у практичному володінні мовою. Добір вправ залежить від типу уроку та від конкретних цілей, характерних для кожного його різновиду [9, с. 442].

Проблемі типології уроків іноземної мови і, особливо, проблемі системи уроків з даного предмету, присвячено значну кількість публікацій. Насамперед слід розглянути питання про те, що ж закладають в основу виокремлення типу уроку. Одні методисти вважають, що тип уроку визначається метою уроку (Н. А. Бергман), інші – «метою уроку і залежним від цієї мети основним його змістом» (Л. С. Андреевская-Левенстерн), треті – метою і темою уроку (І. Д. Салістра). У більш пізній роботі І. Д. Салістри питання про типи уроків трактується по-іншому: у залежності від процесу формування первинних і вторинних умінь [7, с. 121]. Якщо ж визначати тип уроку за аспектами мови – лексичні, фонетичні, граматичні уроки, – то основна мета навчання – мовленнєві вміння – поступалась би місцем навчанню мовних знань.

Уроки різних типів, об'єднані певною метою, можуть утворити систему або тематичну серію. У межах серії уроків, цілі варіюються за кількісними і якісними показниками: досягнення більш високого рівня оволодіння мовними вміннями, збільшення запасу іншомовних засобів за темою, яка опрацьовується та ін. Особлива роль у системі належить підсумковому уроку, на якому демонструються досягнуті успіхи учнів. Такий урок характеризується найбільшою інформативністю, пізнавальною цінністю та емоційною насиченістю. При постановці цілей окремого уроку всередині системи вчитель орієнтується, як правило, саме на цей підсумковий урок. Мета усієї системи виступає як щось більш загальне, стосовно цілей і задач окремих уроків.

Таким чином, визначити мету кожного уроку можна виходячи із місця уроку в системі. Якщо підсумковий урок має на меті узагальнення і самостійне використання учнями матеріалу в розгорнутих повідомленнях та бесідах, то попередні уроки, спрямовані на поєднання нового матеріалу з раніше вивченим, у фрагментах загальної теми [4, с. 119].

Важливим є розгляд питання про те, які ж основні системи уроків можна виокремити при навчанні іноземної мови. В. С. Цетлін вважає, що таких систем може бути три: 1) система уроків, спрямована на розвиток умінь та навичок усного мовлення; 2) система уроків, спрямована на розвиток умінь та навичок читання і розуміння тексту; 3) система уроків, спрямована на розвиток обох груп умінь і навичок (усного мовлення і читання).

Виходячи із системи уроків іноземної мови, різні методисти пропонують виокремити різні типи уроків. Зокрема, В. Д. Аракін виокремлює близько 15 типів уроків: пояснення мовного матеріалу (лексика, граматики, фонетики), закріплення окремих видів мовного матеріалу, повторення, навчання аналітичного та синтетичного читання, усного мовлення та ін. С. В. Гапонова в інтенсивному методі виділяє 4 типи уроків: введення матеріалу, тренування у спілкуванні, практики у спілкуванні, контрольна робота.

За дослідженнями Л. З. Якушиної, у навчальному процесі можна виділити дві сторони навчання іноземної мови: мовний матеріал та мовленнєві вміння; особливості роботи з їх засвоєння відображаються відповідно у двох основних типах. До першого типу уроків можна віднести ті уроки, на яких діяльність учителя й учнів направлена переважно на формування вмінь оперувати засобами іноземної мови згідно мовленнєвої ситуації, в невеликих за обсягом монологічних висловлюваннях, діалогах, невеликих текстах для розуміння на слух або читання. На уроках другого типу діяльність учителя та учнів спрямована на змістовну сторону мовлення – монологічне висловлювання, діалог, текст для читання і розуміння на слух [10].

На увагу заслуговують також основні аспекти класифікації уроків іноземної мови, розроблених В. А. Бухбіндером, а саме: 1) з урахуванням комунікативної спрямованості процесу навчання доцільно розрізнити два типи уроків іноземної мови: чисто мовні уроки та комбіновані мовні уроки. В результаті дидактико-методичного моделювання було виокремлено 28 видів уроку (по 14 видів чисто мовних уроків та комбінованих мовних уроків). 2) Чисто мовні уроки цілком присвячуються мовному тренуванню в практиці і складають основу системи уроків. 3) Комбіновані мовні уроки містять, крім вправ мовного характеру, також фрагменти введення, пояснення і закріплення мовного матеріалу. 4) Обидва типи уроків поділяються на види в залежності від своєї спрямованості:

чисто мовні уроки – на розвиток того чи іншого виду мовної діяльності, комбіновані мовні уроки – на оволодіння тим чи іншим матеріалом. 5) При плануванні, організації і проведенні уроку важливо, перш за все, визначити його мету, послідовність і зміст етапів. 6) Серед етапів уроку існують постійні та змінні: а) постійні етапи: початок уроку, що сприяє психологічному налаштуванню на сприйняття іншомовного матеріалу; мовна частина, що відводиться для іншомовного тренування і практики, що складає основу кожного уроку; кінець уроку, що присвячується підведенню підсумків і поясненню домашнього завдання; б) змінні етапи: фрагменти введення; пояснення; закріплення мовного матеріалу. 7) Кожному виду уроку відповідає своя узагальнена дидактико-методична модель. При моделюванні уроку важливо враховувати мовленнєву доміную (усне мовлення, читання, письмо); мовну доміную (фонетика лексика, граматики, орфографія, каліграфія, правила читання); дидактичну доміную (введення, пояснення, закріплення, мовне тренування і практика); методичну доміную (метод, методичний прийом); структурну доміную (склад та послідовність етапів) [8, с. 138].

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Отже, розглянувши особливості уроку іноземної мови, можна стверджувати, що постановка цілей уроку, врахування його структури та виокремлення основних типів уроків свідчать про те, що всі ці аспекти мають важливе значення у реалізації цілей вивчення іноземної мови та потребують належної уваги з боку вчителя. Наступним аспектом дослідження може бути обрано питання реалізації виховної мети у навчанні іноземної мови через використання різноманітних навчальних матеріалів, оскільки дана ціль має розумітися значно ширше, виходячи за межі оволодіння лише певним набором іншомовних умінь та навичок.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бим И. Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе: Пробл. и перспективы: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз». М. : Просвещение, 1988. 256 с.
2. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2011. 206 с.
3. Гапонова С. В. Сучасні методи викладання іноземних мов за рубежом // Іноземні мови. 1998. № 1. С. 24–31.
4. Демьяненко М. Я., Лазаренко К. А., Мельник С. В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. Теоретический курс.

Издание второе, дополненное и переработанное. / Под общей редакцией М. Я. Демьяненко. К. : Вища школа, 1984. 255 с.

5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авт. під керівн. С. Ю. Ніколасвої. К. : Ленвіт, 2002. 328 с.

6. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

7. Методика інтенсивного обучения иностранным языкам: [Учебное пособие для институтов и факультетов иностранных языков / В. А. Бухбиндер и др.]: Под ред. В. А. Бухбиндера, Г. А. Китайгородской. К. : Выща шк., 1988. 342 с.

8. Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия/Сост. Леонтьев А. А. М. : Рус. яз., 1991. 360 с.

9. Общая методика обучения иностранным языкам в средней школе / Под ред. А. А. Миролюбова, И. В. Рахманова, В. С. Цетлин. М. : Просвещение, 1967. 504 с.

10. Скаткин М. Н. Проблемы современной дидактики. 2-е изд. М. : Педагогика, 1984. 96 с.

REFERENCES

1. Bim, I. L. (1988). *Teoriya i praktika obucheniya nemetskomu yazyku v sredney shkole: Probl. i perspektivy*. [Theory and practice of teaching German in secondary school: Probl. and perspectives]. Moscow.

2. Vyshnevs'kyu, O. I. (2011). *Metodyka navchannya inozemnykh mov*. [Methods of teaching foreign languages]. Kyjiv.

3. Haponova, S. V. (1988). *Suchasni metody vykladannya inozemnykh mov za rubezhem*. [Modern methods of teaching foreign languages abroad / Foreign languages].

4. Dem'yanenko, M. Ya., Lazarenko K. A., Mel'nik S. V. (1984). *Osnovyobshchey metodiki obucheniya inostrannym yazykam. Teoreticheskiy kurs*.

[Fundamentals of the general methodology of teaching foreign languages. Theoretical course]. Kyjiv.

5. *Metodyka vykladannya inozemnykh mov u serednikh navchal'nykh zakladakh*. (2002). [Methods of teaching foreign languages in secondary schools]. Kyjiv.

6. *Zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladakh*. (2010). [Methods of teaching foreign languages in general education institutions]. Kyjiv.

7. *Metodika intensivnogo obucheniya inostrannym yazykam*. (1988). [Methods of intensive teaching foreign languages]. Kyjiv.

8. *Obshchaya metodika obucheniya inostrannym yazykam*. (1991). [General methodology of teaching foreign languages]. Moscow.

9. *Obshchaya metodika obucheniya inostrannym yazykam v sredney shkole*. (1967). [General methodology of teaching foreign languages in secondary school]. Moscow.

10. Skatkin, M. N. (1984). *Problemy sovremennoy didaktiki*. [Problems of modern didactics]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ТОКАРЄВА Тетяна Станіславівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри німецької мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: актуальні проблеми методики викладання німецької мови в закладах загальної середньої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TOKARYEVA Tetyana Stanislavivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Docent of the Department of German Language and Methods of its Teaching at the Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: actual problems of the methodology of teaching German in high school.

Стаття надійшла до редакції 09.04.2021 р.

УДК 373.3.016:003 – 028.31

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-172-176

ФЕДОТОВА Світлана Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри методик дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7257-122X>
e-mail: sfedotova2209@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ УРОКУ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ «ЗАХИСТУ ЧИТАЦЬКОГО ЩОДЕННИКА» В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ /НА МАТЕРІАЛІ КАЗОК/

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Казки /народні, літературні/ – є найбільш улюбленими творами для дітей. Діти перебувають у великому захопленні від магії казки, під

впливом її чародіянь, перетворень, перевтілень. Дійсно, людині протягом століть, а то й тисячоліть не було достатньо лише реальності, їй необхідна була ще й магія, магія дії, магія слова, магія природи, магія людини.